

Pensijų reformos eiga: finansų analitikų požiūris

Pristatymas LLRI diskusijoje “Pensijų reformos eiga ir perspektyvos“
2003m. Lapkričio 12 d.
Reval Hotel Lietuva

Viktorija Trimbel
Finansų analitikų asociacijos prezidentė
www.finansai.lt

Kaip pasirinkti fondą
Pensijų kaupimo rinkos analizė
Apibendrinimas

Kaip pasirinkti pensijų kaupimo fondą

Rekomenduojami sprendimo priėmimo etapai

1. Sprendimas dalyvauti ar nedalyvauti pensijų kaupimo sistemoje

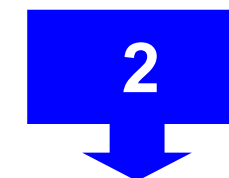
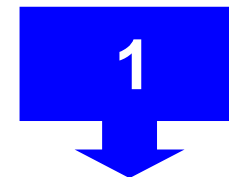
- ▶ Šis sprendimas priklauso nuo kelių veiksnių, tačiau labiausiai nuo asmeninių nuostatų – ar prisiimama asmeninė atsakomybė už savo ateitį, ar pasyviai tikimasi valstybės globos.
- ▶ FAA nuomone, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengta skaičiuoklė, DEJA, negali būti pakankamas pagrindas šiam sprendimui priimti, nes apskaičiuota būsima pensija tiek iš fondų, tiek iš SODROS, priklauso nuo daugybės sudėtingų finansinių ir ekonominių aplinkybių.
- ▶ ***Jeigu atsakymas šiame etape yra “dalyvauti”, FAA rekomenduoja nedelsti ir pasirinkti pensijų fondą dar šiais metais***

2. Asmeninių aplinkybių įvertinimas:

- ▶ kokiam investuotojo tipui priklauso konkretus žmogus,
- ▶ koks jo socialinis-ekonominis statusas,
- ▶ kokia jo investavimo patirtis, jautrumas rizikai
- ▶ koks jo disponuojamo turto dydis bei finansiniai planai ateičiai,
- ▶ kokia investavimo laiko trukmė – kiek metų liko iki pensinio amžiaus.

3. Fondų, kurie atitinka asmenines aplinkybes, atranka

4. Konkretaus fondo valdytojo atranka

Kaip pasirinkti pensijų kaupimo fondą

Fondų atranka

- Asmenines aplinkybes ir poreikius atitinkanti **pensijų kaupimo fondų grupė** atrenkama pagal
 - ▶ pageidaujamą rizikos ir pajamingumo santykį, t.y. akcijų ir obligacijų struktūrą fonde
 - ▶ investavimo rinkas ir objektus
- FAA nuomone:
 - ▶ **Konservatyvūs fondai**, investuojantys tik į vyriausybių išleistus ir kitus aukščiausio kreditinio patikimumo skolos vertybinius popierius, labiausiai tinka rizikos bijantiems ir socialiai lengvai pažeidžiamiems investuotojams, taip pat tiems, kurių pensija bus pagrindinis pragyvenimo šaltinis senatvėje
 - ▶ Fondai, kuriuose **investicijos į akcijas siekia iki 20-30 proc. turto**, labiausiai tinka investuotojams, kurie nori didesnio pajamingumo, tačiau jautrumas rizikai pakankamai didelis
 - ▶ Fondai, kuriuose **investicijos į akcijas siekia iki 30-60 proc. turto**, labiausiai tinka investuotojams, kurie pakankamai išsamiai domisi ir išmano kapitalo rinkas bei suvokia prisiimamos rizikos laipsnį, taip pat kuriems pensijų kaupimas nebus pagrindinis pragyvenimo šaltinis senatvėje
 - ▶ Fondus, kuriuose **investicijos į akcijas siekia iki 100 proc. turto**, tikėtina, kad rinksis investuotojai, kurie nori didžiausio pajamingumo potencialo ir yra mažai jautrūs rizikai dėl stiprios finansinės padėties ar ilgo investavimo horizonto
- **FAA rekomenduoja** laikui bėgant reguliariai peržiūrėti
 - ▶ asmenines aplinkybes,
 - ▶ panašios rizikos fondų veiklos pajamingumą, ir
 - ▶ esant reikalui, keisti fondą arba valdytoją

Kaip pasirinkti pensijų kaupimo fondą

Fondų valdytojų atranka

- Iš atrinktos fondų grupės rekomenduojama pasirinkti konkretų fondo valdytoją pagal
 - ▶ Patirtį ir kvalifikaciją, aptarnavimo paslaugų kokybę
 - ▶ Taikomų mokesčių dydį
- Ilgesnė profesinė patirtis – sugebėjimas pasiekti rezultatus tiek ekonomikos ciklo pakilimo, tiek smukimo laikotarpiu, tačiau
 - ▶ Praeities rezultatai neužtikrina ateities rezultatų
- Fondų valdytojų veiklos rezultatų palyginamumo problemos
 - ▶ Iki šiol rinkoje valdytų privačių investicijų portfelių struktūra nėra pilnai atskleidžiama, todėl investicinės gražos palyginimas gali klaidinti
 - ▶ Pensijų kaupimo rinkoje sukurti du rinkos segmentai - investicijų valdytojai ir gyvybės draudikai

Kaip pasirinkti fondą
Pensijų kaupimo rinkos analizė
Apibendrinimas

2

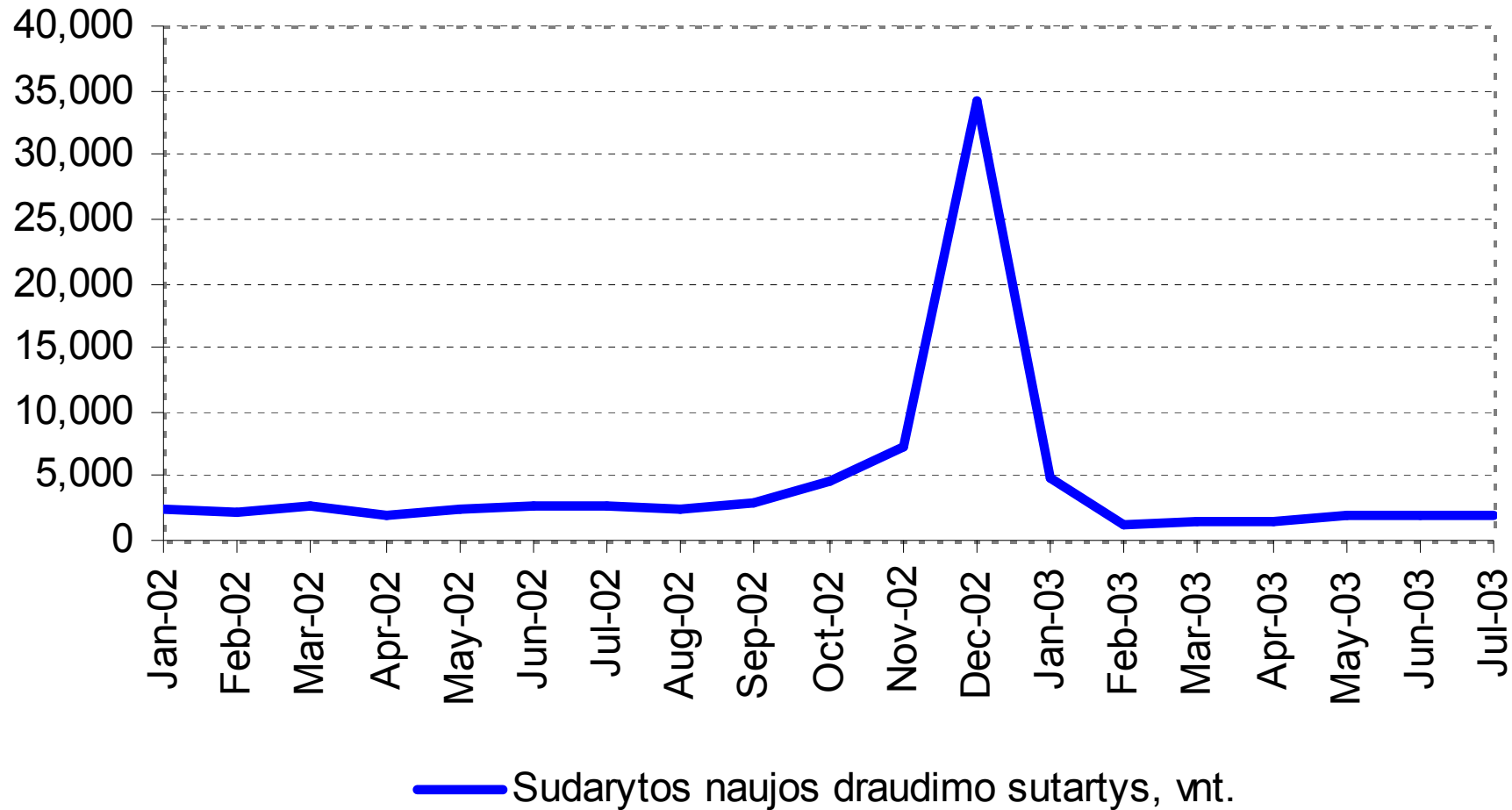
Pensijų kaupimo rinkos analizė

Pensijų kaupimo fondų pasiūla

- Kas geriau – obuoliai ar apelsinai?
- Šiuo metu rinkoje siūlomi 24 pensijų kaupimo fondai
 - ▶ Nauji fondai ir 1-2 nauji žaidėjai tikėtini pasirodant rinkoje kitamet

Fondai	Pensijų kaupimo bendrovė	Akcijų dalis (max)
Pensija 2	Hansa	20
Subalansuotas	Lietuvos draudimo GD	20
"Nord/LB 2"	Nord/LB	25
Augančio pajamingumo	Finasta	30
ERGO balans	Ergo	40
Europensija Plus	Commercial Union	40
Pensija 3	Hansa	40
Aktyvaus investavimo	Finasta	50
Aktyvaus investavimo	Lietuvos draudimo GD	50
"Nord/LB 3"	Nord/LB	50
Pensija 2	Medicinos banko	50
Sampo pensija 50	Sampo	50
"VB pensija 2"	Vilniaus banko	50
Racionalios rizikos	Finasta	100
Sampo pensija 100	Sampo	100

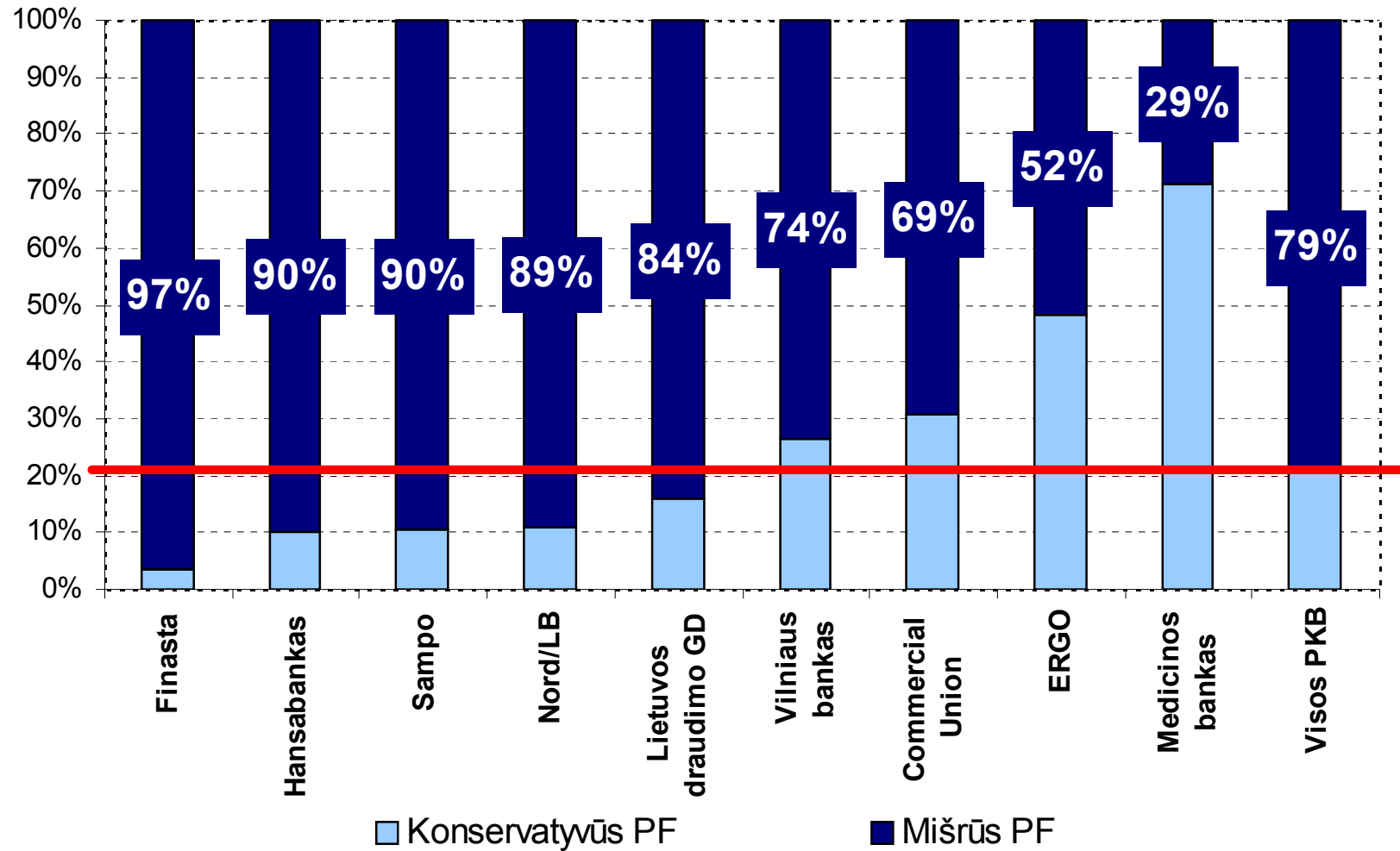
Pensijų kaupimo rinkos analizė
“Paskutinės minutės” investiciniai sprendimai

Pensijų kaupimo rinkos analizė

Apgalvota rizika ar svajonės apie “Aukso puodą”?

Pasirinktų pensijų fondų rūšys, 2003-11-10d.

Pensijų kaupimo fondų įtaka Lietuvos rinkai 2004

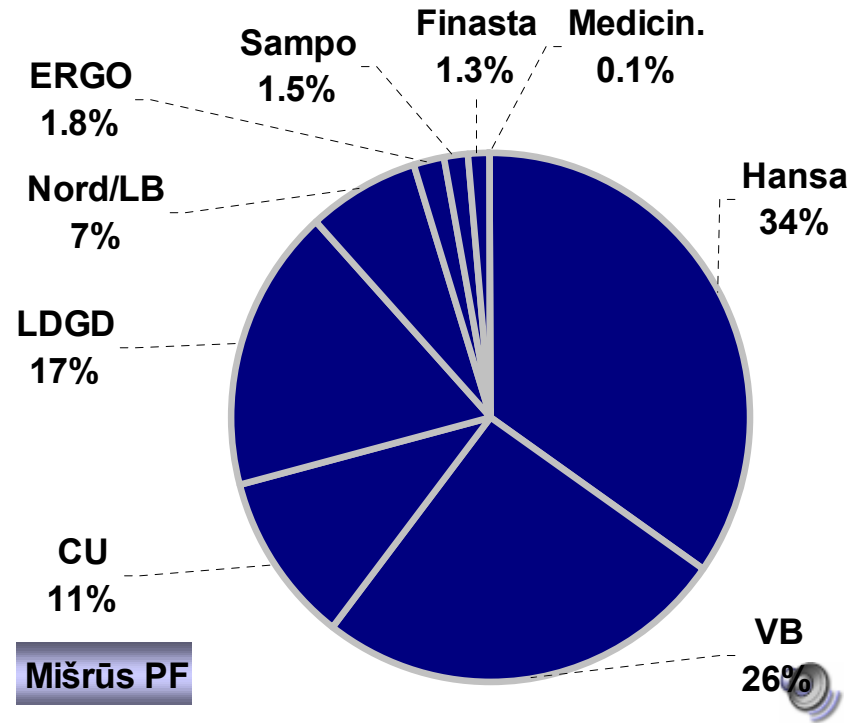
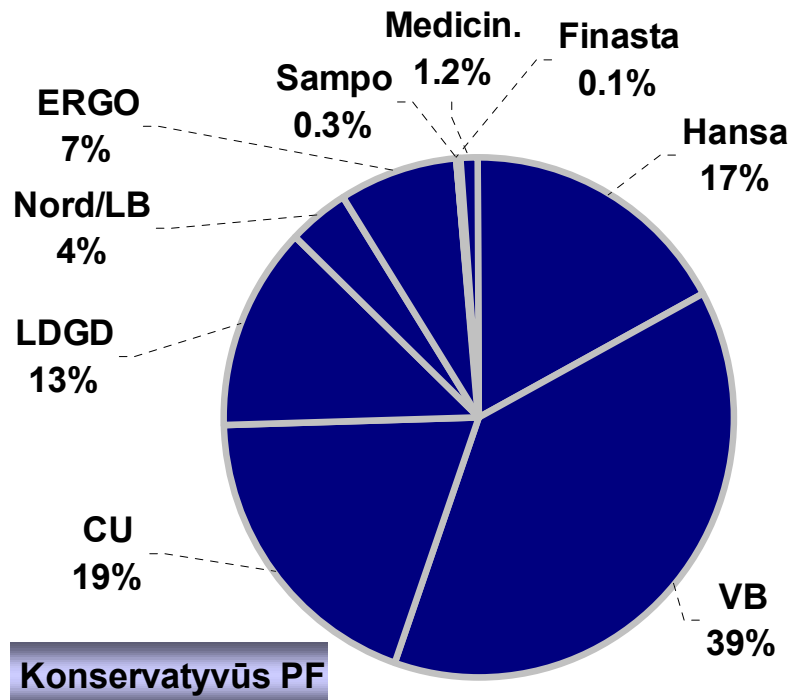
- **Valdomo pensijų turto vertė 7,2 – 8,7 mln.LTL** (per mėnesį)
- **Į akcijas potencialiai gali būti nukreipiama iki 2,9 – 3,5 mln.LTL**
 - ▶ *Prognozuojant 2004 metais: 250,000 – 300,000 dalyvių, 1156 LTL vidutinis darbo užmokestis, 2,5% dydžio įmoka į PF*
- **Lietuvos vertybinių popierių rinka 2003 spalio 1d.**
- **Bendra kapitalizacija – 17,56 milijardai LTL**
 - ▶ Listinguotos akcijos – 9,59 milijardai LTL,
 - ▶ Listinguoti VVP – 2,98 milijardų LTL
- **Vidutinės mėnesio apyvartos 2003 sausio – rugsėjo mėnesiais**

	<u>Centrinė rinka</u>	<u>Tiesioginiai sandoriai</u>
Iš viso:	30,2 mln. LTL	113,7 mln.LTL
Akcijos	26,4 mln.LTL	21,7 mln.LTL
VVP	3,8 mln.LTL	112,0 mln.LTL
Įmonių obligacijos	0 LTL	0 LTL

Pensijų kaupimo rinkos analizė

Fondų valdytojų rinkos dalys

- Pateikiamas rinkos pasiskirstymas pagal sudarytų sutarčių skaičių (iki 2003–11-10d.)
- Rinkos pasiskirstymas pinigine verte gali skirtis, priklausomai nuo to, kokias pajamas gaunančius klientus pritraukė valdytojai

Kaip pasirinkti fondą
Pensijų kaupimo rinkos analizė
Apibendrinimas

3

Svarbiausi sėkmingos rinkos raidos veiksniai

- **Informacija visuomenei – informuoti ir pagrįsti sprendimai**
 - ▶ Oficiali skaičiuoklė NĖRA krištolo rutulys, nusakantis ateitį
 - Nepakankamas pagrindas priimti sprendimą “Ar dalyvauti pensijų kaupime?”
 - ▶ Alternatyvi skaičiuoklė padeda palyginti skirtingų fondų valdytojų sąlygas
 - Bausti ar įteisinti?
- **Veiksminga ir konkurencinga 2 rinkos segmentų priežiūra**
 - ▶ Vertybinių popierių komisija ir Valstybinė draudimo priežiūros tarnyba
- **Savireguliacija, etikos ir profesinės veiklos standartai**
 - ▶ Investicijų valdymo įmonių asociacija - verslas
 - ▶ Gyvybės draudimo įmonių asociacija - verslas
 - ▶ Finansų analitikų asociacija - asmenys
- **Vieninga veiklos rezultatų skaičiavimo ir analizės metodika**

Ačiū už dėmesį

Papildomai informacijai - mielai kreipkitės

www.finansai.lt

Viktorija.Trimbel@suprema.lt

+370 687 51707